

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені І.І. МЕЧНИКОВА
ГЕОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ І ТУРИЗМУ

СИЧ В. А.

ПРИРОДНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ СВІТУ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з навчальної дисципліни
для студентів геолого-географічного факультету
спеціальності 242 "Туризм і рекреація"
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»

ОДЕСА
ОНУ
2023

УДК 338.483.(075.8)
С 58

Автор:

Сич В. А. доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Рецензенти:

Вихованець Г. В. д.г.н., професор кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Красеха Є. Н. д.б.н., професор кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

*Рекомендовано до друку вченою радою
геолого-географічного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова
Протокол № 10 від 27 червня 2023*

Сич В. А.

С58 Природні туристичні ресурси світу : методичні рекомендації з навчальної дисципліни для студентів геолого-географічного факультету спеціальності 242 «Туризм і рекреація» освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» / В. А. Сич. – Одеса: Одес. нац. ун-т імені І.І. Мечникова, 2023. – 37 с.

Методичні рекомендації містять всю необхідну інформацію з курсу «Природні туристичні ресурси світу» для студентів спеціальності 242 "Туризм і рекреація" освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на геолого-географічному факультеті ОНУ імені І. І. Мечникова. Студенти мають змогу ознайомитись із тематикою лекційних та семінарських занять, питаннями для самоконтролю, завданнями для самостійної роботи, списком рекомендованих джерел для вивчення дисципліни.

УДК 338.483.(075.8)

© Сич В.А., 2023

© Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПРИРОДНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ	
МАТЕРИКІВ	8
Тема 1. Поняття про природні туристичні ресурси. Природні туристичні ресурси Європи.	8
Тема 2. Природні туристичні ресурси Азії.....	10
Тема 3. Природні туристичні ресурси Північної Америки.	11
Тема 4. Природні туристичні ресурси Південної Америки.....	13
Тема 5. Природні туристичні ресурси Африки	14
Тема 6. Природні туристичні ресурси Австралії та Океанії.....	16
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ.....	18
Тема 1. Євразія - загальні закономірності. Європа - берегова лінія, орографія, клімат.....	18
Тема 2. Європа - внутрішні води, рослинний і тваринний світ	18
Тема 3. Азія - берегова лінія, орографія, клімат	19
Тема 5. Північна Америка - берегова лінія, орографія, клімат	20
Тема 6. Північна Америка - внутрішні води, рослинний і тваринний світ.....	20
Тема 7. Південна Америка - берегова лінія, орографія, клімат	21
Тема 8. Південна Америка - внутрішні води, рослинний і тваринний світ	22
Тема 9. Африка - берегова лінія, орографія, клімат	22
Тема 10. Африка - внутрішні води, рослинний і тваринний світ	23
Тема 11. Австралія - берегова лінія, орографія, клімат	23
Тема 12. Австралія - внутрішні води, рослинний і тваринний світ. Океанія - природні туристичні ресурси.....	24
САМОСТІЙНА РОБОТА	25
МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	28
СПИСОК ДЖЕРЕЛ	34

ВСТУП

Пропонований навчально-методичний комплекс допоможе студентам, що вивчають предмет «Природні туристичні ресурси світу», освоїти навчальну програму з даної дисципліни, ознайомитися з природними туристсько-рекреаційними ресурсами окремих регіонів та країн світу, виявити особливості їх сучасного використання в туристичній діяльності, встановити проблеми та перспективи розвитку світової індустрії туризму. Запропоновані рекомендації повинні допомогти студентам придбати необхідні знання, навички та вміння застосовувати їх при відповідях на практичних заняттях, підготовці рефератів і кваліфікаційної роботи, а також під час проходження підсумкового контролю.

Метою вивчення дисципліни «Природні туристичні ресурси світу» є знання природних туристичних ресурсів світу як основи успішного розвитку туризму в регіоні, вихідного базису для виробництва туристичного продукту.

Предмет вивчення дисципліни – особливості природних туристичних ресурсів в розрізі материків та природних країн.

Пререквізити навчальної дисципліни. Ефективність засвоєння змісту дисципліни "Заповідна справа" значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: "Екологія", "Туристично-рекреаційні ресурси України", "Рекреалогія", "Заповідна справа", "Географія туризму", "Туристичне краєзнавство Одещини", "Туристична картографія".

Постреквізити навчальної дисципліни. Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни: "Екологічний туризм", "Туризм в країнах Чорноморсько-Середземноморського басейну", "Спортивно-оздоровчий туризм", "Сільський зелений туризм", "Геологічні пам'ятки світу", "Туризм в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону".

Завдання:

- аналіз різних природних чинників, що формують різноманітність сучасних ландшафтів материків;
- уміння виявляти зонально-поясну структуру материків, їх сучасні ландшафти;
- визначати специфіку ландшафтів, використовуючи при цьому основну концепцію комплексної фізичної географії про складну, багаторівневу структуру земної оболонки, що складається зі взаємозв'язаних і ієрархічно супідрядних цілісних природних і антропогенних комплексів;
- ознайомлення майбутніх фахівців з природно-ресурсним потенціалом великих регіонів суші, його сучасним освоєнням і перспективами майбутнього використання;
- Вивчення особливостей природи окремих складових зональних (географічних поясів) та азональних (фізико-географічних країн), їх фізико-географічні особливості.
- Вивчення стану антропогенної трансформації природи материків під впливом господарської діяльності людини та стан охорони природи материків.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей (К)**:

а) загальних:

- К03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- К05. Прагнення до збереження навколишнього середовища;

б) фахових:

- К17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій;
- К31. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПР02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;

- ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;
- ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;
- ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- ПР23. Здійснювати відбір, аналіз, представлення і поширення туристичної інформації.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- особливості природи материків та їх складових і їх роль в формуванні ресурсної бази для забезпечення туристичної діяльності. У зв'язку з цим, необхідно розуміти:

- закономірності взаємодії зональних і азональних чинників на території сучасних материків;

- основні закономірності взаємозв'язку тектонічних і геологічних структур материків з сучасними формами рельєфу;

- закономірності формування кліматичних особливостей, зональні структури материків і їх характеристики;

- особливості внутрішніх вод материків, закономірності поширення та формування;

- роль зональних чинників у формуванні і диференціації рослинного покриву та тваринного світу материків, флористичне і фауністичне районування;

- здійснювати характеристику і аналіз природи фізико-географічних країн в межах материків;

- основні екологічні проблеми; заходи раціонального використання природних ресурсів і охорони природи;

вміти:

- вміти аналізувати і оцінювати особливості природи материків з метою поглибленого вивчення властивостей їх компонентів;

- визначати основні закономірності розміщення форм рельєфу, дію кліматотвірних чинників, розташування внутрішніх вод, ґрунтового покриву, рослинного і тваринного світу на поверхні Землі;

- здійснювати комплексний аналіз природи зональних і азональних структур материків, оцінювати ступінь антропогенної трансформації природи та стан її охорони

- виявляти основні екологічні проблеми;

- визначати комплекс природних умов і ресурсів, що впливають на можливості розвитку туризму в різних регіонах і країнах світу;

- добирати, аналізувати, систематизувати та узагальнювати матеріали з фізичної географії

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПРИРОДНІ ТУРИСТИЧНІ РЕСУРСИ МАТЕРИКІВ

Тема 1. Поняття про природні туристичні ресурси. Природні туристичні ресурси Європи.

Питання для повторення теоретичного матеріалу і самопідготовки

1. Дайте стислу загальну характеристику континенту Євразії.
2. Чому Євразія вважається найскладнішим з материків?
3. Де проходить межа між Європою і Азією?
4. Які найбільші річкові системи проходять Європою?

Лекційне заняття

Поняття про природні туристичні ресурси. Підходи до визначення туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів. Умови використання туристичних ресурсів: туристський інтерес та туристське враження. Властивості туристичних ресурсів. Підходи до класифікації туристичних ресурсів. Сутнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів. Діяльнісний підхід до класифікації туристичних ресурсів. Ціннісний підхід: світова природна та природно-культурна спадщина. Класифікація туристичних ресурсів за ступенем використання та за обсягами туристських потоків. Проблеми освоєння та користування туристичними ресурсами. Реєстр туристичних ресурсів. Оцінка природних туристичних ресурсів Економічна, соціальна та екологічна оцінка туристичних ресурсів. Оцінка кліматичних, бальнеологічних, водних, біотичних ресурсів. Оцінка рельєфу та ландшафту як туристичного ресурсу.

Євразія - загальні фізико-географічні закономірності. Природні туристичні ресурси Європи. Географічне положення Європи, його вплив на природу субконтиненту. Основні особливості природи Європи. Основні геоструктури Європи, їх розвиток. Сейсмічність. Вулканізм. Вплив льодовиків на земну поверхню. Основні форми рельєфу Європи: гори та

рівнини. Кліматотвірні чинники на території Європи. Кліматичні пояси і області на території Європи. Внутрішні води. Формування річкового стоку. Типи річок Європи. Найбільші річкові системи субконтиненту. Озера, їх походження; найбільші озера. Болота. Льодовики в Європі. Підземні води. Географічна зональність в Європі. Висотна поясність у гірських системах Європи. Закономірності поширення флори і фауни на території Європи. Основні екологічні проблеми. Фізико-географічні регіони Європи: Європейський сектор Арктики і Субарктики; Фенноскандія; Британські острови і Герцинська Європа; Середньоевропейська рівнина; Середземномор'я; Східноєвропейська рівнина; Урал.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику береговій лінії Європи.
2. Який тип рельєфу переважає у Європі?
3. Які фізико-географічні характеристики обумовлюють клімат в Європі?
4. Які типи клімату представлені в Європі?
5. Які типи клімату найбільш придатні для рекреаційно-туристичної діяльності?
6. Де в Європі розташовані найбільші скупчення озер та льодовиків? Чи використовуються вони для рекреації і туризму?
7. Які типи рослинності представлені в європейській частині світу?
8. Назвіть представників фауни і флори субтропічних районів Європи.
9. Чим вирізняється тайгова рослинність?
10. Назвіть гірські системи Європи, на яких розвинуті гірськолижні курорти.

Тема 2. Природні туристичні ресурси Азії

Питання для повторення теоретичного матеріалу і самопідготовки

1. Дайте стислу фізико-географічну характеристику Азії.
2. Назвіть острови, подорожі до яких користуються попитом у туристів.
3. За якими критеріями виділяють фізико-географічні регіони Азії?

Лекційне заняття

Географічне положення, берегова лінія. Загальні особливості природи у зв'язку з розмірами і будовою поверхні. Основні риси геоструктурного плану і історія формування території. Фізико-географічне районування. Морфоструктурне районування. Рівнинно-платформенні і гірські області, типи і форми морфоструктур. Основні кліматоутворюючі чинники. Циркуляція повітряних мас по сезонах року, температури січня і липня, атмосферні опади, ступінь зволоження. Особливості місцевих типів клімату. Вплив клімату на формування ландшафтів країн Азії; річний стік і умови його формування. Річки, озера, болота, підземні води, льодовики (типи, особливості режиму, розповсюдження). Водні ресурси і їх господарське використання. Типи рослинності і ґрунті. Тваринний світ. Особливості використання земельних ресурсів в країнах Азії. Вплив антропогенного чинника на біоценози. Зонально-поясна структура природних ландшафтів. Особливості зональних типів ландшафтів. Мозаїчність чергування рівнинних і гірських ландшафтів. Характеристика природних зон в країнах Азії. Типи висотної поясності. Проблеми обезліснення і запустинювання ландшафтів в окремих країнах Азії. Фізико-географічні регіони Азії: Азійський сектор Арктики; Північна Азія; Центральна Азія; Східна Азія; Південно-Східна Азія; Південна Азія; Південно-Західна Азія.

Питання для самоконтролю:

1. Які фізико-географічні регіони виділяються в Азії?
2. Чим зумовлена різноманітність типів клімату в Азії? Які типи клімату найбільш комфортні для туристів?
3. Які водні об'єкти Азії визивають найбільше зацікавлення у туристів?
4. В чому полягають особливості мусонного субекваторіального клімату? Надайте рекомендації туристам, які збираються подорожувати до країни з мусонним кліматом.
5. Які типи рослинності простежуються в Азії?
6. Дайте характеристику фауні та флорі лісів екваторіальних і субекваторіальних широт.

Тема 3. Природні туристичні ресурси Північної Америки.

Питання для повторення теоретичного матеріалу і самопідготовки

1. Надайте стисло фізико-географічну характеристику Північній Америці.
2. Які форми рельєфу переважають на території Північної Америки?
3. В яких кліматичних поясах розташована Північна Америка?
4. Надайте стисло характеристику Центральній Америці, материковій та острівній її частині.

Лекційне заняття

Географічне положення, берегова лінія і основні особливості природи порівняно з Євразією. Найважливіші етапи геологічної історії і особливості геоструктурного плану, плейстоценові зледеніння і їх роль у формуванні природи материка. Фізико-географічне районування. Мінеральні ресурси, розміщення, основні райони накопичення, морфоскульптурне районування. Віддзеркалення геоструктурного плану в рельєфі материка. Рівнини на платформах і епіплатформенні гори Сходу; епігеосинклінарний пояс Кордельєрів; типи і форми морфоструктур. Морфоскульптурне районування, типи і форми морфоскульптур, закономірності їх розповсюдження. Основні

кліматоутворюючі чинники. Циркуляція повітряних мас по сезонах року, температури січня і липня, атмосферні опади, ступінь зволоження. Основні типи клімату. Вплив клімату на формування ландшафтів; річний стік і умови його формування. Річки, озера, болота, підземні води, льодовики (типи, особливості режиму, розповсюдження). Водні ресурси і їх господарське використання. Типи рослинності і ґрунтів. Тваринний світ. Вплив антропогенного чинника на біоценози, особливості зональних типів ландшафтів. Вплив океанів, циркуляції атмосфери і орографії на розташування і структуру орографічних зон. Мозаїчність чергування рівнинних і гірських ландшафтів. Характеристика природних зон. Типи висотної поясності. Фізико-географічні регіони Північної Америки: Арктичні острови; Схід; Кордильєри; Центральна Америка.

Питання для самоконтролю:

1. Які форми рельєфу характерні для західної частини материка?
2. Де розташовані великі плоскогір'я і рівнини на території Північної Америки?
3. Чим приваблює туристів Аппалачі?
4. Чим зумовлена велика кількість печер на п-ах Флорида та Юкатан?
5. Дайте характеристику найбільш комфортним для рекреації і туризму кліматичним поясам, представленим в Північній та Центральній Америці.
6. Якими природними ресурсами приваблюють численних туристів острови Вест-Індії?
7. Чому Єллоустоунський національний парк є одним з найбільш відвідуваних парків світу? Завдяки яким природним ресурсам?

Тема 4. Природні туристичні ресурси Південної Америки.

Питання для повторення теоретичного матеріалу і самопідготовки

1. Які форми рельєфу виділяються в Південній Америці?
2. Дайте стислу характеристику найбільш популярних у туристів природних об'єктів Південної Америки.
3. Чому амазонські ліси називають «легенями» планети?

Лекційне заняття

Географічне положення, берегова лінія і основні особливості природи. Найважливіші етапи геологічної історії і особливості геоструктурного плану. Фізико-географічне районування. Мінеральні ресурси, розміщення, основні райони накопичення паливно-енергетичних і інших ресурсів у зв'язку з геологічною будовою материка, морфоскульптурне районування. Віддзеркалення геоструктурного плану на рельєфі материка. Рівнини на платформах і епіплатформенні гори; типи і форми морфоструктур Морфоскульптурне районування, типи і форми морфоскульптур, закономірності їх розповсюдження, кліматоформуючі чинники. Циркуляція повітряних мас по сезонах року, температури січня і липня, атмосферні опади, ступінь зволоження. Основні типи клімату. Вплив клімату на формування ландшафтів країн материка і можливості їх господарського використання. Кліматичні ресурси, річний стік і умови його формування. Річки, озера, болота, підземні води, льодовики (типи, особливості режиму). Водні ресурси і їх господарське використання; особливості формування в кайнозої. Типи рослинності і ґрунтів і їх господарська оцінка. Особливості використання земельних ресурсів. Вплив антропогенного чинника на біоценози, особливості зональних типів ландшафтів. Вплив океанів, циркуляції атмосфери і орографії на розташування і структуру орографічних зон. Мозаїчність чергування рівнинних і гірських ландшафтів. Характеристика природних зон. Типи

висотної поясності. Фізико-географічні регіони Південної Америки: Схід; Анди.

Питання для самоконтролю:

1. Які кліматичні пояси представлені у Південній Америці?
2. Які з типів клімату найбільш комфортні для рекреації й туризму?
3. Дайте характеристику ландшафтам Амазонії.
4. Якими природними туристичними ресурсами володіють Гвіанська та Орінокська низовини?
5. Чим приваблює туристів Бразильське нагір'я?
6. Дайте стислу характеристику гірській системі Анд.
7. Чому пустелі в Південній Америці зосереджені на західному узбережжі?
8. Чим приваблюють туристів водоспади Анхель та Ігуасу, озеро Тітікака?
9. Які рослинні формації чітко виражені в Південній Америці?
10. Які ви знаєте природні об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Південній Америці?

Тема 5. Природні туристичні ресурси Африки

Питання для повторення теоретичного матеріалу і самопідготовки

1. Дайте стислу фізико-географічну характеристику Африки.
2. Які ви можете назвати найбільш відомі природні туристичні об'єкти Африки?
3. Якими природними ресурсами відомі національні парки Крюгера та Серенгеті?

Лекційне заняття

Географічне положення, берегова лінія і основні особливості природи країн Африки. Найважливіші етапи геологічної історії і особливості геоструктурного плану. Фізико-географічне районування. Мінеральні ресурси, розміщення, основні райони накопичення паливно-енергетичних і інших

ресурсів у зв'язку з геологічною будовою материка, морфоскульптурне районування. Морфоскульптурне районування, типи і форми морфоскульптур, закономірності їх розповсюдження, кліматотвірні чинники. Циркуляція повітряних мас по сезонах року, температури січня і липня, атмосферні опади, ступінь зволоження. Основні типи клімату. Вплив клімату на формування ландшафтів країн материка і можливості їх господарського використання. Кліматичні ресурси, річний стік і умови його формування. Річки, озера, болота, підземні води. Водні ресурси і їх господарське використання; особливості формування в кайнозої. Типи рослинності і ґрунтів і їх господарська оцінка. Особливості використання земельних ресурсів. Вплив антропогенного чинника на біоценози, особливості зональних типів ландшафтів. Вплив океанів, циркуляції атмосфери і орографії на розташування і структуру орографічних зон. Мозаїчність чергування рівнинних і гірських ландшафтів. Характеристика природних зон. Типи висотної поясності. Фізико-географічні регіони Африки: Північна; Західна; Центральна; Східна; Південна Африка.

Питання для самоконтролю:

1. На які фізико-географічні країни поділяється Африка?
2. Назвіть гірські системи африканського континенту.
3. Які види туризму можна розвивати в пустелі Сахара?
4. Дайте рекомендацію туристам щодо особливостей клімату, які зібралися подорожувати по східній частині африканського континенту на південь від екватору.
5. Чим приваблює туристів річка Ніл?
6. Дайте стислу характеристику озерам Вікторія, Танганьїка, Ньяса.
7. Назвіть представників флори та фауни екваторіального поясу.
8. Назвіть природоохоронні території, на території яких розвинутий екотуризм.

Тема 6. Природні туристичні ресурси Австралії та Океанії.

Питання для повторення теоретичного матеріалу і самопідготовки

1. Дайте стислу фізико-географічну характеристику Австралії.
2. Як фізико-географічні умови впливають на неоднорідність туристичного розвитку на сході та заході Австралії?
3. Які природні об'єкти Австралії найбільше приваблюють туристів?

Лекційне заняття

Фізико-географічне положення Австралії, його вплив на природу материка. Тектонічні структури. Основні форми рельєфу Австралії: гори та рівнини. Кліматотвірні чинники на території Австралії. Загальна циркуляція атмосфери. Основні закономірності розподілу тепла, опадів і зволоження. Кліматичні пояси і області на території Австралії. Внутрішні води. Річки Австралії. Озера. Підземні води. Географічна зональність в Австралії. Основні типи ґрунтів в Австралії. Особливості рослинного і тваринного світу. Природні умови життєдіяльності людей на території Австралії. Вплив людської діяльності на географічне середовище. Основні екологічні проблеми та їх розв'язання.

Фізико-географічне положення Океанії, її склад. Тектонічна будова островів Тихого океану. Рельєф островів Океанії. Кліматичні умови на теренах Океанії. Внутрішні води. Природні ландшафти Океанії. Основні типи ґрунтів на островах Тихого океану. Особливості рослинного і тваринного світу. Вплив людини на природу Океанії; основні екологічні проблеми. Меланезія. Мікронезія. Полінезія.

Питання для самоконтролю:

1. Які форми рельєфу характерні для Австралії?
2. Де на території Австралії розвинуті гірськолижні курорти?

3. Дайте стислу характеристику кліматичним особливостям Австралії.
4. Назвіть найбільш відомі для туристів водні об'єкти Австралії.
5. Чим обумовлена величезна кількість ендемічних рослин в Австралії?
6. Назвіть найбільш типові рослинні формації Австралії.
7. Чим обумовлене формування на території Австралії своєрідного тваринного світу?
8. Які природні об'єкти є найбільш привабливими для туристів у національному парку Какаду?
9. Дайте стислу фізико-географічну характеристику островам Океанії.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Тема 1. Євразія - загальні закономірності. Європа - берегова лінія, орографія, клімат

1. Основні рівнини Європи (*Східно-Європейська, Середньоєвропейська рівнина, Середньодунайська, Нижньодунайська*)
2. Скандинавські гори і Урал
3. Шварцвальд, Центральний французький масив і Вогези
4. Альпи і Карпати - орографія і клімат
5. Піренеї і Андалузькі гори (Іспанія) , Апеннінські гори (Італія)
6. Роль Ісландської депресії на погоду в Європі
7. Роль Азорського антициклону на погоду в Європі
8. Роль течій Атлантичного океану на погоду в Європі
9. Берегова лінія Європи
10. Найбільші півострова Європи (*Скандинавський , Ютландія , Бретань , Піренейський , Апеннінський , Балканський , Кримський*)

Тема 2. Європа - внутрішні води, рослинний і тваринний світ

1. Найбільші річки Європи
2. Найбільші озера Європи
3. Рослинний світ тайги Європи
4. Флора широколистяних лісів Європи
5. Рослинний світ степів Європи
6. Пустинний і субтропічний типи рослинності Європи (маквіс, пальмітос, гарига, томілари, шибляк, фрігана)
7. Тваринний світ тайги Європи
8. Тваринний світ широколистяних лісів Європи
9. Тваринний світ степових і напівпустельних районів
10. Фауна гірських областей Європи (Альпи, Карпати та ін.)

Тема 3. Азія - берегова лінія, орографія, клімат

1. Гори Південного Сибіру (Станове нагір'я, Саяни, Алтай, Хангайські гори)
2. Передньоазійські нагір'я (Малоазіатське, Вірменське, Іранське)
3. Тянь-Шань, Памір, Гіндукуш, Каракорум
4. Тибетське нагір'я і Гімалаї
5. Середньосибірське плоскогір'я, Сіхоте-Алінь, Маньчжуро-Корейські гори
6. Внутрішньоматерикові і передгірні рівнини Азії (Західно-Сибірська рівнина, Туранська низовина, Месопотамська низовина, Гангська рівнина)
7. Рівнини приморських околиць Азії (Північно-Сибірська, Яно-Індигірська, Колимська, Велика Китайська)
8. Міжгірні рівнини Центральної і Середньої Азії (Кашгарська, Джунгарська, Гобійська, Цайдамська, Ферганська)
9. Азіатський антициклон (Азіатський максимум), Північний полюс холоду, Азіатська депресія і пов'язані з ними особливості клімату Азії
10. Мусони Азії і тропічні циклони (тайфуни) східно-азіатських берегів.

Тема 4. Азія - внутрішні води, рослинний і тваринний світ

1. Найбільші водні системи Південної і Південно-Східної Азії (Інд і Ганг, Брахмапутра, Іраваді, Меконг, Шатт-ель-Араб).
2. Найбільші водні системи Сибіру (Об з Іртишем, Єнісей з Ангараю, Лена з Алданом, Яна, Індигірка, Колима).
3. Основні річки Східної Азії (Янцзи, Хуанхе, Амур (з Сунгарі і Уссурі))
4. Каспійське, Аральське і Мертве моря-озера.
5. Озера Байкал, Балхаш, Іссик-Куль, Тонлесап, Урмія, Кукунор
6. Бореальна, Центральноазіатська і Східноазіатська області Голарктичної флористичного царства.
7. Індостанська, Індокитайська, Малайська і Папуаські області Палеотропічного флористичного царства.

8. Центральноазіатська і Китайсько-Гімалайська подобласті Голарктичної зоогеографічної області.
9. Індійсько-Індокитайська і Малайська підобласті Індо-Малайської зоогеографічної області.
10. Рослинний і тваринний світ Сибіру і Далекого Сходу Росії.

Тема 5. Північна Америка - берегова лінія, орографія, клімат

1. Гренландія, Канадський Арктичний архіпелаг і Лаврентійська височина - рельєф, ландшафти, клімат
2. Берегові (Приатлантична і Примексиканська) низовини та рівнини півостровів Юкатан і Флорида - рельєф, ландшафти, клімат
3. Центральні і Великі рівнини Північної Америки - рельєф, ландшафти, клімат
4. Гори Аппалачі - рельєф, основні хребти, клімат
5. Північні Кордильєри (Аляски і Канади) - рельєф, основні хребти, клімат
6. Південні Кордильєри (США і Мексики) - рельєф, основні хребти, клімат
7. Кордильєри Центральної Америки і Карибські острови - рельєф, основні хребти, клімат
8. Внутрішні плато і плоскогір'я Північної Америки (Колумбійське плато, Великий Басейн, плато Колорадо та ін) - рельєф, ландшафти, клімат
9. Діючі вулкани і супервулкани Північної Америки (Єллоустонський, Лонг-Веллі, Кальдера Валлес)
10. Характеристика кліматичних поясів Північної Америки

Тема 6. Північна Америка - внутрішні води, рослинний і тваринний світ

1. Найбільші річки тихоокеанського басейну (Юкон, Фрейзер, Колумбія, Снейк та Колорадо)
2. Найбільші річки басейну Атлантичного океану (Міссісіпі та річка Св. Лаврентія)

3. Найбільші річки басейну Північного Льодовитого океану (Фінлі, Піс-Рівер, Невільнича, Макензі)
4. Великі озера (Верхнє, Мічиган, Гурон, Ері та Онтаріо)
5. Рослинний і тваринний світ арктичних пустель, тундри та лісотундри Північної Америки.
6. Рослинний та тваринний світ тайги Північної Америки.
7. Рослинний і тваринний світ змішаних та широколистяних лісів Північної Америки
8. Рослинний і тваринний світ лісостепів, степів та саван Північної Америки
9. Рослинний і тваринний світ напівпустель та пустель Північної Америки
10. Рослинний та тваринний світ Центральної Америки
11. Рослинний та тваринний світ Флориди та Вест-Індія

Тема 7. Південна Америка - берегова лінія, орографія, клімат

1. Плоскогір'я Південної Америки (Гвіанське, Бразильське, Патагонське) - рельєф і клімат
2. Внутрішні рівнини Південної Америки (Лаплатська низовина, Бені-Маморе, Пантанал, Гран-Чако, Пампа) - рельєф і клімат
3. Льянос-Оріноко і Амазонська низовини Південної Америки - рельєф і клімат
4. Анди - орографія і клімат
5. Нагір'я і плато Анд (Пуна, Альтіплано, Центральноандійське нагір'я)
6. Екваторіальний кліматичний пояс Південної Америки
7. Субекваторіальний кліматичний пояс Південної Америки
8. Тропічний пояс і області тропічного пустельного і вологого кліматів Південної Америки
9. Субтропічний кліматичний пояс і області субтропічного середземноморського, континентального і вологого клімату Південної Америки
10. Помірний кліматичний пояс і області морського і континентального кліматів Південної Америки.

Тема 8. Південна Америка - внутрішні води, рослинний і тваринний світ

1. Водоспади Південної Америки (Анхель, Кайєтур, Ігуасу, Гокта, Текендама, Сальто-Гранде)
2. Річкові системи Оріноко, Парани з Парагваєм, Уругваю
3. Амазонка із притоками
4. Найбільші озера Південної Америки (Тітікака, Лаго-Архентіно, Буенос-Айрес, Льянкіуе, Поопо, Маракайбо)
5. Рослинність дощових вічнозелених екваторіальних лісів Південної Америки
6. Рослинність висотних лісових поясів Анд (Тьєрра кальєнте, Тьєрра темплада, Тьєрра фріа, парамос, халка)
7. Тропічна листопадно-рідколісна рослинність та савани Південної Америки (льянос, кампос, еспіналь)
8. Рослинність степів (пампа), напівпустель та пустель Південної Америки
9. Тваринний світ Гвіано-Бразильської зоогеографічної підобласті
10. Тваринний світ Патагоно-Андійської зоогеографічної підобласті

Тема 9. Африка - берегова лінія, орографія, клімат

1. Атлаські гори
2. Рівнини і нагір'я Сахари
3. Рівнини Судану
4. Плато, плоскогір'я і гори Гвінеї
5. Улоговина Конго та її крайові підняття
6. Ефіопське нагір'я і плато Сомалі
7. Східно-Африканське плоскогір'я
8. Плоскогір'я Південної Африки і Капські гори
9. Острів Мадагаскар
10. Острови Африки (крім Мадагаскару)

Тема 10. Африка - внутрішні води, рослинний і тваринний світ

1. Головні річки Африки басейну Атлантичного океану (Конго, Нігер, Сенегал, Гамбія і Оранжева)
2. Головні річки Африки басейну Середземного моря та Індійського океану (Ніл, Замбезі та ін.)
3. Головні озера Африки (Танганьїка, Вікторія, Ньяса, Чад, Рудольф і ін.)
4. Рослинність екваторіального поясу Африки
5. Рослинність субекваторіальних поясів Африки
6. Рослинність тропічних і субтропічних поясів Африки
7. Тварини Середземноморської зоогеографічної підобласті в межах Африки
8. Тварини Західно-Африканської (Конголезької) і Східно-Африканської (Суданської) зоогеографічних підобластей
9. Тварини Південно-Африканської (Капської) і Мадагаскарської зоогеографічних підобластей
10. Найбільш відомі природоохоронні території регіонів Африки (північ, схід, захід, південь, острови)

Тема 11. Австралія - берегова лінія, орографія, клімат

1. Західно-Австралійське плоскогір'я і характеристика основних хребтів (*Хамерслі, Дарлінг, Стерлінг, Мак-Доннелл, Масгрейв*) і плато (*Кімберлі і Антрім*)
2. Центральна низовина, рівнина Налларбор, межиріччя Муррея і Дарлінга, прибережна рівнина затоки Карпентарія, хребти Фліндерс і Маунт-Лофті
3. Великий Вододільний хребет (хребти Мак-Ферсон, Ліверпул, Блакитні гори, Австралійські Альпи та ін.)
4. Пустелі Австралії - рельєф, клімат і гідрографія.
5. Основні типи клімату Австралії
6. Річка Муррей і її притоки (Маррамбіджі, Дарлінг, Гоулберн та ін.)
7. Річки північної частини Австралії (Фліндерс, Вікторія, Орд та ін.) і східної частини, що впадають в Коралове і Тасманове моря (Фіцрой, Бердекін, Хантер і ін.)

8. Річки південно-західної частини Австралії (Купер-Крік, Дайамантіна, Ейр-Крік та ін)
9. Найбільші озера Австралії (Ейр, Торренс, Герднер, Фром та ін.)
10. Найбільші і найвідоміші водоспади Австралії.

**Тема 12. Австралія - внутрішні води, рослинний і тваринний світ.
Океанія - природні туристичні ресурси.**

1. Північно-східно-австралійська флористична область.
2. Південно-західно-австралійська та Центрально-австралійська флористичні області.
3. Тваринний світ Австралійської зоогеографічної області .
4. Тваринний світ Новозеландської зоогеографічної області.
5. Тваринний світ Полінезійської зоогеографічної області.
6. Меланезія (без Нової Гвінеї) - рельєф, клімат, внутрішні води.
7. Мікронезія - рельєф, клімат, внутрішні води.
8. Нова Зеландія та Нова Гвінея - рельєф, клімат, внутрішні води.
9. Полінезія (без Нової Зеландії) - рельєф, клімат, внутрішні води.
10. Явища Ель-Ніньо і Ла-Нінья - їх вплив на клімат Океанії.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Підготовка до лекцій, семінарських занять</i>		
1	Індивідуальні навчально-дослідні завдання: 1. Природа Північної Європи (характеристика Європейсько-Арктичної льодовиково-острівної країни, Ісландської вулканічно-острівної країни, Фенноскандії). 2. Особливості природи Західної Європи (характеристика Британської острівної країни, Герцинської гірсько-низовинної країни та Альпійсько-Паданської країни). 3. Особливості природи Східної Європи (характеристика Феноскандинавської гірсько-рівнинної країни. Східноєвропейської рівнинної країни, Кримсько-Кавказської гірської країни, Уральської гірської країни). 4. Природа Центральної Європи (характеристика субконтиненту, Середньоєвропейської гірсько-низовинної країни та Дунайсько-Карпатської гірської країни). 5. Природа Південної Європи (характеристика субконтиненту, Європейського Середземномор'я та Кримсько-Кавказької країни).	12
2	Індивідуальні навчально-дослідні завдання: 1. Особливості природи Північної Азії (характеристика Західно-Сибірської рівнинної країни, Алтайсько-Саянської гірсько-котловинної країни, Середньо-Сибірської плоскогірної країни, Байкальської гірсько-платоїдної країни Верхоянсько-Чукотської низовинно-нагірної країни). 2. Особливості природи Південно-Західної Азії (характеристика Левантської гірської країни, Месопотамської низовинної країни, Аравійської гірсько-нагірної країни. Комплексна фізико-географічна характеристика	12

	<p>Середземноморської рівнинно-гірської країни, Малоазійської нагірно-гірської країни, Вірменської вулканічно-гірської країни, Іранської нагірно-гірської країни). 3. Особливості природи Середньої та Центральної Азії (характеристика Середньоазійської (Туранської) рівнинної країни, Казахської дрібносопкової країни, Тянь-Шанської гірсько-котловинної країни, Центральноазійської (Гобійської) рівнинної країни). 4. Особливості природи Східної Азії, Острівної Східної та Південно-Східної Азії (характеристика Амурської гірсько-рівнинної країни, Кореїсько-Китайської гірсько-рівнинної країни, Курило-Камчатської вулканічної країни, Сахаліно-Японської вулканічно-острівної країни, Тайвано-Філіпінської вулканічно-острівної країни, Молукксько-Калімантанської острівної країни, Суматро-Яванської острівної країни). 5. Особливості природи Південної Азії (характеристика Гімалайської гірської країни, Індо-Гангської рівнинної країни, Індостаново-Деканської плоскогірної країни. Індо-Китайської рівнинної країни). 6. Особливості природи Високої Азії (характеристика Гіндукушо-Каракорумської гірської країни, Тибетської гірсько-нагірної країни)</p>	
3	<p>Індивідуальні навчально-дослідні завдання: Закономірності просторової диференціації природи Північної Америки. Схема фізико-географічного районування материка та її обґрунтування. Межі субконтинентів. Основні фізико-географічні країни в межах субконтинентів. Відмінності природних умов в межах фізико-географічних країн Північної Америки.</p>	12
4	<p>Індивідуальні навчально-дослідні завдання: Закономірності просторової диференціації природи Південної Америки. Схема фізико-географічного районування материка та її обґрунтування. Відмінності природи східної частини материка і Анд.</p>	12

5	Індивідуальні навчально-дослідні завдання: Закономірності просторової диференціації природи Африки. Схема фізико-географічного районування материка та її обґрунтування. Субконтиненти Африки та їх характеристика. Основні фізико-географічні країни Африки в межах субконтинентів, їх характеристика	12
6	Індивідуальні навчально-дослідні завдання: Закономірності просторової диференціації природи Австралії та Океанії. Основні фізико-географічні країни Австралії, їх характеристика. Виокремлення в межах фізико-географічних країн природних областей з своєрідними природними умовами. Острови центральної і південно-західної частин Тихого океану, їх походження і зв'язок із структурами дна. Своєрідність природних умов у зв'язку з впливом океану, географічним, положенням і розміром островів	12
<i>Разом</i>		72

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточне контрольне опитування, оцінювання семінарських доповідей та виконання індивідуальних завдань; підсумковий контроль - залік. В обов'язковому порядку здійснюється облік відвідування студентами усіх видів занять.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль та семінарські заняття						Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль №1							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	100
16	16	12	12	12	12		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання для підсумкового контролю:

1. Основні рівнини Європи (Східно-Європейська, Середньоевропейська рівнина, Середньодунайська, Нижньодунайська)
2. Скандинавські гори і Урал
3. Шварцвальд, Центральний французький масив і Вогези
4. Альпи і Карпати - орографія і клімат
5. Піренеї, Андалузські гори і Апенніни
6. Роль Ісландської депресії та Азорського антициклону на погоду в Європі
7. Роль течій Атлантичного океану на погоду в Європі
8. Берегова лінія Європи
9. Найбільші півострова Європи
10. Найбільші річки та озера Європи
11. Тайговий тип рослинності Європи
12. Широколистяні ліси Європи
13. Степовий тип рослинності Європи
14. Пустельний і субтропічний тип рослинності Європи
15. Тваринний світ тайги та широколистяних лісів Європи
16. Тваринний світ степових і напівпустельних районів
17. Берегова лінія Азії
18. Найбільші півострова Азії (Таймир, Чукотський, Аравійський, Індостан, Індокитай)
19. Основні гірські системи Азії
20. Основні рівнини і плоскогір'я Азії
21. Фізико-географічні райони Азії
22. Основні типи клімату в Азії
23. Головні фактори, що формують клімат Азії
24. Найбільші річки та озера Азії
25. Рослинність Азії
26. Тваринний світ Азії

27. Біогеографічне районування Азії
28. Гренландія, Канадський Арктичний архіпелаг і Лаврентійська височина - рельєф, ландшафти, клімат
29. Берегові (Приатлантична і Примексиканська) низовини і рівнини Юкатана і Флориди - рельєф, ландшафти, клімат
30. Центральні і Великі рівнини Північної Америки - рельєф, ландшафти, клімат
31. Гори Аппалачі - рельєф, ландшафти, клімат
32. Північні Кордильєри (Аляски і Канади) - рельєф, ландшафти, клімат
33. Південні Кордильєри (США і Мексики) - рельєф, ландшафти, клімат
34. Кордильєри Центральної Америки і Карибські острови - рельєф, ландшафти, клімат
35. Внутрішні плато і плоскогір'я Північної Америки (Колумбійське плато, Великий Басейн, плато Колорадо і ін.) - рельєф, ландшафти, клімат
36. Діючі вулкани і супервулкани (Єллоустонський, Лонг-Веллі, Валлес-кальдера) Північної Америки
37. Кліматичні пояси Північної Америки
38. Найбільші річки тихоокеанського басейну (Юкон, Фрейзер, Колумбія, Снейк і Колорадо)
39. Найбільші річки басейну Атлантичного океану (Міссісіпі і річка Св. Лаврентія)
40. Найбільші річки басейну Північного Льодовитого океану (Фінлі, Піс-Рівер, Невільничка, Макензі)
41. Великі озера (Верхнє, Мічиган, Гурон, Ері і Онтаріо)
42. Рослинний і тваринний світ арктичних пустель, тундри і лісотундри Північної Америки.
43. Рослинний і тваринний світ тайги Північної Америки.
44. Рослинний і тваринний світ змішаних і широколистяних лісів Північної Америки
45. Рослинний і тваринний світ лісостепу, степів і саван Північної Америки

46. Рослинний і тваринний світ напівпустель і пустель Північної Америки
47. Рослинний і тваринний світ Центральної Америки
48. Рослинний і тваринний світ Флориди і Вест-Індія
49. Плоскогір'я Південної Америки (Гвіанське, Бразильське, Патагонське) - рельєф і клімат
50. Внутрішні рівнини Південної Америки (Лаплатська низовина (Межиріччя), Бені-Маморе, Пантанал, Гран-Чако, Пампа) - рельєф і клімат
51. Льянос-Оріноко і Амазонська низовини Південної Америки - рельєф і клімат
52. Анди - орографія і клімат
53. Нагір'я і плато Анд (Пуна, Альтиплано, Центральноандійське нагір'я)
54. Екваторіальний та субекваторіальний кліматичні пояси Південної Америки
55. Тропічний пояс і області тропічного пустельного і вологого клімату Південної Америки
56. Субтропічний кліматичний пояс і області субтропічного середземноморського, континентального і вологого клімату Південної Америки
57. Помірний кліматичний пояс і області морського і континентального клімату Південної Америки
58. Водоспади Південної Америки (Анхель, Кайетур, Ігуасу, Гокта, Текендама, Сальто-Гранде)
59. Річкові системи Оріноко, Парани з Парагваєм, Уругваю
60. Амазонка з притоками
61. Найбільші озера Південної Америки (Тітікака, Лаго-Архентіно, Буенос-Айрес, Льянкіуе, Поопо, Маракайбо)
62. Рослинність дощових вічнозелених екваторіальних лісів Південної Америки
63. Рослинність висотних лісових поясів Анд (Тьерра кальенте, Тьерра темплада, Тьерра фріа, парамос, халка)

64. Тропічні рідколісні формації і савани Південної Америки (льянос, Кампос, Еспіналь)
65. Рослинність степів (пампа), напівпустель і пустель Південної Америки
66. Тваринний світ Гвіано-Бразильської зоогеографічної підобласті
67. Тваринний світ Патагоно-андійських зоогеографічної підобласті
68. Атлаські гори
69. Рівнини і нагір'я Сахари та Судану
70. Плато, плоскогір'я і гори Гвінеї
71. Котловина Конго та Східно-Африканське плоскогір'я
72. Ефіопське нагір'я і плато Сомалі
73. Плоскогір'я Південної Африки і Капські гори
74. Острови Африки
75. Головні річки Африки басейну Атлантичного океану (Конго, Нігер, Сенегал, Гамбія і Помаранчева)
76. Головні річки Африки басейну Середземного моря та Індійського океану (Ніл, Замбезі і ін.)
77. Головні озера Африки (Танганьїка, Вікторія, Ньяса, Чад, Рудольф і інші)
78. Рослинність екваторіального та субекваторіальних поясів Африки
79. Рослинність тропічних і субтропічних поясів Африки
80. Тварини Середземноморської зоогеографічної підобласті в межах Африки
81. Тварини Західно-Африканської (Конголезької) і Східно-Африканської (Суданської) зоогеографічних підобластей
82. Тварини Південно-Африканської (Капської) і мадагаскарської зоогеографічних підобластей
83. Найбільш відомі природоохоронні території регіонів Африки (північ, схід, захід, південь, острови)
84. Західно-Австралійське плоскогір'я і характеристика основних хребтів (Хамерслі, Дарлінг, Стерлінг, Мак-Доннелл, Масгрейв) і плато (Кімберлі і Антрім)
85. Центральна низовина, рівнина Налларбор, межиріччя Муррея і Дарлінга,

прибережна рівнина затоки Карпентарія, хребти Фліндерс і Маунт-Лофті

86. Великий Вододільний хребет (хребти Мак-Ферсон, Ліверпул, Блакитні гори, Австралійські Альпи і ін.)
87. Пустелі Австралії - рельєф, клімат і гідрографія.
88. Основні типи клімату Австралії
89. Річка та озера Австралії
90. Найбільші і найвідоміші водоспади Австралії

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Основна література:

1. Барановська О. В. Фізична географія Євразії (регіональний огляд): навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 199 с.
2. Белова Н. В. Фізична географія материків та океанів: навч. посіб. Івано-Франківськ, 2021. 210 с.
3. Гаврилюк В.С. Фізична географія Південної Америки: Навч. посібник. К.: Вища шк., 1993. 135 с.
4. Географія материків і океанів : курс лекцій / уклад. О. Д. Лаврик. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. 154 с
5. Губарев В.К. Географія світу: Довід. шк.. і студ. Донецьк: ТОВ ВКФ „БАО”, 2005. 576 с.
6. Гудзевич А.А. Регіональна фізична географія (Європа та Азія): Навч. посіб. для студентів геогр.. спец. вузів. Вінниця: Віндрук, 2005. 464 с.
7. Довідковий атлас світу. Київ : Картографія, 2010. 328 с.
8. Ковалишин Д. І. Регіональна фізична географія поверхні Землі : навч. посіб. / Д. І. Ковалишин [та ін.]. Тернопіль, 2013. 512 с.
9. Костів Л. Я. Регіональна фізична географія. Євразія : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 336 с.
10. Красеха Є. Н. Біогеографія з основами екології. Одеса: Астропринт, 2012. 560 с.
11. Маринич О. М., Шищенко П. Г. Фізична географія України. Київ : Знання, 2006. 510 с.
12. Міхелі С. В. Фізична географія Євразії: навч. посіб. Київ : Перун, 2019. 286 с.
13. Панасенко Б. Д. Фізична географія материків та океанів: навч. посіб. Ч. 2. Євразія. Вінниця, 2010. 480 с.

14. Панасенко Б.Д. Фізична географія материків та океанів: навч. посіб. Ч. 1. Світовий океан. Антарктида. Австралія. Океанія. Африка. Південна Америка. Північна Америка. Вінниця, 2008. 588 с.
15. Половина І. П. Фізична географія Європи : навч. посіб. / І. П. Половина. - Київ : АртЕК, 1998. 272 с.
16. Топчієв О. Г., Коломієць К. В., Сич В. А., Яворська В. В. Структурування рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С., 2020. 332 с
17. Топчієв О. Г., Яворська В. В., Сич В. А., Коломієць К. В. Рекреаційно-туристичний потенціал: напрями систематики і кваліметричної оцінки. Навчальний посібник Одеса : Бондаренко М.О., 2022. 280 с.
18. Фізична географія материків і океанів: підручник: у 2 т. Т. 1. Азія / П. Г. Шищенко, О. В. Аріон, В. В. Удовиченко та ін.; за ред. П. Г. Шищенка. - К.: Вид.-поліграф, центр «Київський ун-тет», 2009. 643 с.
19. Фізична географія материків і океанів: у 2-х т. / П. Г. Шищенко [та ін.] за ред. П. Г. Шищенка. - Т. 2 : Європа. Київ : Видавн.-поліграфічний центр Київський університет, 2010. 464 с.

Допоміжна література:

1. Атлас вчителя / за ред. В.В. Молочко, Ж.Є. Бонк, І.Л. Дрогушевська та ін. Київ: ДНВП «Картографія», 2010.
2. Мащенко О. М. Загальне землезнавство з основами теорії фізичної географії: навчально-методичний посібник . Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – 106 с.
3. Кукурудза С. І. Біогеографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 358 с.
4. Країни світу і Україна : енциклопедія : в 5 т. / [ред. кол. : А. І. Кудряченко (голова) та ін.]. Т. 1 : Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа. Київ : Фенікс, 2017. - 564 с.

5. Половина І.П., Затула В.І. Загальні географічні закономірності землі: Навчальний посібник. – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2002. – 157 с.
6. Ковалишин Д. І. Практикум з фізичної географії материків і океанів (для студентів географічних спеціальностей вузів). – Тернопіль: Підручники і посібники, 1999. – 88 с.
7. Решетило О. Зоогеографія : навч. посіб. / О. Решетило. - Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. - 232 с.
8. Волошин І. І. Географія Світового океану : навч. посіб. для вчителів / І. І. Волошин, В. Г. Чирка. - К. : Перун, 1996. - 224 с.
9. Сологор К. А., Омельковець Я. А. Основи зоогеографії: Навч. посіб.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008.– 148
10. Фізична географія материків та океанів. Ч. І. Євразія : методичні вказівки до виконання практичних та самостійних робіт / укладач О. С. Данильченко. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 38 с
11. Корнеєв В.П. Історія вивчення материків і океанів. Кам.-Под. : Абетка НОВА, 2004. 308 с.
12. Лабораторно-практичні заняття з фізичної географії материків і океанів : завдання та методичні вказівки / укл. О. В. Бова, А. О. Корнус, В. В. Чайка. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2012. 64 с.
13. Мирза-Сіденко В.М. Навчально-методичний посібник з курсу «Фізична географія материків і океанів». Кіровоград, 2017. 188 с.
14. Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Принципи і методи кваліметричної оцінки рекреаційно-туристичного потенціалу // Вісник Одеського національного університету. Серія: Географічні та геологічні науки, 2022. Том 27. Випуск 1(40). С. 114-129
15. Сич В. А. Систематика рекреаційно-туристичного потенціалу на засадах географічного середовища // Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії: теорія, практика та інновації розвитку. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Умань, 28-29 жовтня 2021 р.). - Умань: ВПЦ «Візаві», 2021. - С. 154-157.

- 16.Топчієв О. Г., Сич В. А., Яворська В. В. Напрями систематизації рекреаційних благ // Вісник Одеського національного університету. Серія Географічні та геологічні науки. Одеса, 2020. Том 25. Вип. 2 (37).
- 17.Сич В. А., Яворська В. В., Коломієць К. В. Основи екологічного туризму: навч. посіб. 2-е видання, доповнене. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 240 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. Бібліотека Інституту географії Національної академії наук України - <https://igu.org.ua/uk/node/22080>
2. Географіка. Географічний портал - <http://geografica.net.ua/>
3. Географія. Навчально-методичний сайт ПрАТ "Інститут передових технологій" - <http://osvitanet.com.ua/>
4. Довідник ЦРУ з країн світу (англ.) - <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>
5. Електронний довідник про Землю. (англ.) - <https://editors.eol.org>
6. Навчальний Інтернет-ресурс з географії - <http://www.geograf.com.ua/>
7. Цифрова колекція карт Нью-Йоркської публічної бібліотеки (англ.) - <https://digitalcollections.nypl.org>

Навчальне видання

Сич Віталій Андрійович

Природні туристичні ресурси світу

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з навчальної дисципліни

для студентів геолого-географічного факультету

спеціальності 242 "Туризм і рекреація"

освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»